

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 535.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474615552.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

Jorden er rund: Jordens rundhed var på komediens tid langt fra nogen ny eller »kættersk« opfattelse, men havde tværtimod været hævdet i så temmelig ubrudt tradition siden Aristoteles (4. årh. f.v.t.); dog har det nok været alm. hos almuen at sammenblande spørgsmålet om Jordens form med det mere penible spørgsmål om 536 verdensbillederne (se n.t.s. 238 nedenf.) - *flack*: flad. - *Pebling Søen*: P.S. lå uden for Kbh.s volde. - *aldrig*: slet ikke. - *Jorden løber (...) stille*: det moderne, kopernikanske verdensbillede, efter den ty.-po. astronom Kopernikus (1473-1543), der i sit værk om himmellegemernes bevægelse fra 1543 lancerede sit heliocentriske verdensbillede, hvori planeterne bevæger sig omkring solen (af gr.: Helios, sol), som er det hvilende midtpunkt. Denne opfattelse fortrængte langsomt det hidtidige, af kirken støttede, ptolemæiske (efter den gr. astronom Ptolemaios, 2. årh. e.v.t.), geocentriske verdensbillede (af gr.: ge, jord), iflg. hvilket solen og planeterne bevæger sig omkring den stationære jord. Når da. astronomer nølede med at slutte sig til den kopernikanske model, skyldtes det ikke mindst det indenlandske alternativ, de havde for øje i form af det tychoniske verdensbillede, efter Tycho Brahe (1546-1601), der var kommet frem til, at Jorden omkredsdes af solen og månen (som hos Ptolemaios), og at solen omkredsdes af de øvrige planeter (som hos Kopernikus). På komediens tid vaklede den astronomiske sagkundskab ved Kbh.s Universitet endnu mellem det kopernikanske og det tychoniske verdensbillede, jvf. Spang-Hanssen (se n.t.s. 224), s. 13-23. - *Ingen (...)* *meer derom*: se foreg. n. - *falde iblant*: falde omkring mellem hverandre. - *løbe*: sejle.